

УДК 76.087

РОЗВИТОК ЗДАТНОСТІ ЗАСТОСОВУВАННЯ НАВИЧОК З ПРОЄКТНОЇ ГРАФІКИ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ-ГРАФІКІВ

БОРИСОВ Вячеслав

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка,

Полтава, Україна

borysow13@gmail.com

Розглядається питання формування і розвитку у майбутніх графічних дизайнерів здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності. Визначено складові структури здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності, що у функціональному взаємозв'язку та взаємозалежності впливають на результативність творчої діяльності графічного дизайнера.

Ключові слова: графічний дизайнер, здатність, навички, проєктна графіка, професійна діяльність.

ВСТУП

Наразі особлива увага надається творчому розвитку особистості майбутнього графічного дизайнера. Здібності людини – це продукт суспільного розвитку. Їх становлення передбачає засвоєння певних форм діяльності, що були вироблені людством в процесі суспільно-історичного розвитку. Розвиток художніх здібностей (artistic ability) значною мірою залежить від активної творчої діяльності здобувачів вищої освіти.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Складність феномену здатностей, його багатомірність є причиною того, що визначення поняття «здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності», його складники, чинники формування та розвитку залишаються дискусійним у сучасній науці. Завданням публікації є виокремити складові структури здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності та окреслити можливість її розвитку

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Результати психолого-педагогічних досліджень художніх здатностей дають нам вихідні передумови для вивчення здатності графічних дизайнерів застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності.

Всебічний розвиток здібностей відкриває шлях кожній людині до професій і форм діяльності, що є одним із важливих завдань становлення професіонала. Під час аналізу художніх здатностей не завжди чітко виокремлюється процес їхнього виникнення й формування в онтогенезі й функціонування вже сформованих здатностей, особливо у творчій діяльності.

Під здібностями переважна більшість дослідників розуміє такі індивідуальні особливості особистості, що забезпечують легкість і високу якість опанування тією чи іншою діяльністю. Здібності – не вроджені якості. Вони існують тільки у процесі розвитку і не можуть розвиватися поза межами конкретної діяльності.

Здібності до творчої діяльності є у кожної людини, але залежно від вроджених задатків рівень розвитку у всіх різний. Самого високого щабля розвитку можуть досягнути обдаровані, талановиті особистості, які мають сприятливе поєднання різноманітних здатностей. «...здібності розвиваються за наявності принаймні трьох обов'язкових умов: по-перше, наявність потреб і мотивів, що спрямовують творчу активність особистості в певну сферу діяльності; по-друге, наявність задатків; по-третє, наявність знань, навичок, умінь, що дозволяють опанувати засобами діяльності» [1].

М. Резніченко вважає, що не зважаючи на всі зміни і трансформації, незмінними в системі мистецької освіти залишаються художні та дидактичні проблеми знання, навчання, а саме «форма», «композиція», «колір», «простір», «художні техніки, їх способи і прийоми виразності зображення» [2].

Сучасний графічний дизайнер має вміти користуватися не тільки основами академічного живопису і малюнка, володіти сучасною шрифтовою культурою та прийомами роботи в макетуванні й моделюванні, а і застосовувати навички проектної графіки у професійній творчій діяльності.

Різноманіття методологічних підходів та використання закордонних джерел, спричинило неоднозначність у визначенні структури здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності. Сьогодні існують розбіжності щодо розуміння цієї здатності як цілісної одиниці й як поєднання окремих складників та способів їх взаємодії.

Розглядаючи й оцінюючи професійну діяльність графічного дизайнера, як інструмент обираємо теоретичний конструкт здатності, кожний складник структури якої має описуватися з метою уможливлення його виявлення та виміру. При цьому моделі професійної творчої діяльності графічного дизайнера є своєрідними показниками сформованості професійної компетентності графічного дизайнера.

Аналіз базових парадигм української психології [3] дає підстави стверджувати, що у процесі визначення структури здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності доцільно відокремлювати складники-властивості: провідну, базову і фонову.

Провідною властивістю здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності є увага, без якої не можливе втілення задуму. Її опорними (базовими) властивостями є висока природня зорова чутливість, що забезпечує повноту сприйняття, розвинена дрібна моторика руки, що допомагає швидше і краще опановувати навички. Властивістю, що забезпечує застосування навичок проектної графіки у професійній діяльності і створює фон цієї діяльності, є певне емоційне налаштування.

Ці особливості структури здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності доцільно враховувати при розробці освітніх програм підготовки графічних дизайнерів. Зазначимо, що майбутній графічний

дизайнер може відобразити оточуючу дійсність відповідно власного візуального сприйняття і передавати власне розуміння світобудови мовою графіки.

Здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності може бути сформована і розвинена у кожного здобувача вищої освіти. Але для цього потрібно окреслювати зрозумілі цілі навчання, що відповідатимуть сучасним європейським і національним вимогам у галузі дизайну. У людини, яка має гарні вроджені задатки, здібності розвиваються до такої міри, що вона зможе ефективно і результативно працювати у сфері графічного дизайну, тоді як люди з менш сприятливими задатками зможуть розвинути здібність тільки до рівня грамотного, графічно правильного відтворювача. Відтворення не передбачає розкриття сутності художньо модифікованого образу, а отже позбавлено оригінальності.

Виявлення здібностей здобувачів вищої освіти, правильний їх розвиток - одне із важливих педагогічних завдань. І розв'язуватися це завдання має з врахуванням віку, психофізичного розвитку, умов виховання та інших чинників. Розвиток здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності у майбутніх графічних дизайнерів буде ефективним, коли освітній процес буде здійснюватися планомірно і систематично, з дотриманням принципів дидактики. Цікавою є позиція М. Резніченко, який вважає, що як би не змінювалися форми педагогічної освіти в різні епохи та часи її існування, незмінними залишаються три базових принципи, на яких ґрунтується система художньо-педагогічної підготовки майбутніх фахівців: пізнання культури й мистецтва, виховання особистості, компетентного професіонала галузі образотворчого мистецтва, формування здатності донести художньо-естетичну цінність мистецтва до молодого покоління в контексті сучасної культури [2]. Оскільки здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності майбутніх дизайнерів розвивається у діяльності, яка вимагає прояву цієї здатності, то у процес навчання майбутніх графічних дизайнерів доцільно включати завдання та вправи що активізують цю здатність. Завдання можуть бути комплексними, інтегративними, або бути вузькоспрямовані на відпрацювання якогось складника здатності.

Сучасний концептуальний підхід до вирішення педагогічних проблем формування професійних компетентностей передбачає поєднання теоретичних знань з практичними завданнями творчого спрямування у максимально згенерованому форматі [4]. Це дозволяє здобувачу вищої освіти успішно розвивати здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності.

Розвиток у майбутніх графічних дизайнерів здатності застосовувати навички проєктної графіки у професійній діяльності це процес, що пов'язаний із питанням активізації у них процесів мислення під час практичної роботи, що має з часом перейти у особистісний досвід. Цей процес відбувається у три етапи: асоціації, образне бачення, свідоме відтворення образів і їх трансформація. Етапи обумовлюють збереження естетичного ставлення майбутніх графічних дизайнерів до дійсності.

Здатність застосовувати навички проєктної графіки у професійній

діяльності передбачає створення інтегрального цілісного суб'єктивного образу предмету творчого пошуку графічного дизайнера. Відповідно створюється модель, що адекватна тій ситуації, яка виникла й надалі слугує матеріалом для сутності художньо модифікованого образу.

ВИСНОВКИ

Здатність графічним дизайнером застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності є ієрархічним утворенням, у якому генетичні, соціальні, творчі чинники та їхні компоненти взаємодіють на рівні системи. Розвиток у майбутніх графічних дизайнерів здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності відбувається у три етапи: асоціації, образне бачення, свідоме відтворення образів і їх трансформація. Цей процес тісно пов'язаний з проблемою творчості здобувачів вищої освіти. Здатність графічним дизайнером застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності формується і розвивається під час спеціально організованого освітнього процесу та творчої художньої проектної діяльності. До перспективних напрямів дослідження належать дистанційні форми й активні методи розвитку у майбутніх графічних дизайнерів здатності застосовувати навички проектної графіки у професійній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ткачук О. В. Психологія художніх здатностей: монографія. Одеса: Видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2012. 372 с.
2. Резніченко М. І., Твердохлібова Я. М. Художня графіка. Змістові модулі 1, 2. Навчально-методичний посібник для студентів художньо-графічних факультетів. Тернопіль: Навчальна книга-Богдан, 2011. 272 с.
3. Становлення базових парадигм української психології: колективна монографія / В. В. Турбан та ін.; за ред. В. В. Турбан. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2017. 257 с.
4. Vasilenko E., Vasilenko P., Saenko N., Borysov V., Borysova S., Prodan I. Engineering Aspect of Modern Concept of Professional Education of Artists and Designers in Academic Figure. *International Journal of Engineering Research and Technology*. 2020. № 13 (11). pp. 3625–3630. DOI: <https://doi.org/10.37624/ijert/13.11.2020.3625-3630>.

BORYSOV V.

DEVELOPMENT OF FUTURE GRAPHIC DESIGNERS' ABILITY TO APPLY PROJECT GRAPHICS SKILLS IN PROFESSIONAL ACTIVITIES

The formation and development of future graphic designers' ability to apply project graphics skills in professional activities is considered. The component structures of the ability to apply the skills of project graphics in professional activity are determined: leading, basic, and background. The stages of development of future graphic designers' ability to apply the skills of project graphics in professional activity are highlighted, which take place in three steps: associations, imaginative vision, conscious reproduction of images, and their transformation.

Key words: *graphic designer, ability, skills, project graphics, professional activity.*